

Αθήνα, 1 Δεκεμβρίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Ανύπαρκτη η κοινωνική στεγαστική πολιτική στο Ταμείο Ανάκαμψης. Καμία μέριμνα για την στέγαση των πιο αδύναμων και μεσαίων στρωμάτων»

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι μία μοναδική ευκαιρία που δίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στα κράτη μέλη της να ανακάμψουν από τις συνέπειες της πανδημίας αλλά και να δημιουργήσουν μόνιμους θεσμούς, υποδομές και πλαίσιο σε όλους τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής ώστε η κάθε χώρα να διασφαλίσει βιώσιμη ανάπτυξη για όλους τους πολίτες, μέσω της οποίας θα επιτευχθεί η σύγκλιση, εντός της Ένωσης, ανεπτυγμένων και λιγότερο αναπτυγμένων χωρών.

Την ευκαιρία αυτή η Ελλάδα, με το σχέδιο «Ελλάδα 2.0», την έχει χάσει σε πάρα πολλούς τομείς, κυρίως όμως σε ό,τι αφορά στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου διαβίωσης για τον πληθυσμό της. Το Σχέδιο είναι μονόπλευρο, ενισχύοντας αποκλειστικά τον τομέα της οικονομίας, γιατί η νεοφιλελεύθερη αντίληψη θεωρεί ότι έτσι επιτυγχάνεται η ανάπτυξη, άρα αυτόματα και η ευημερία του κοινωνικού συνόλου. Αυτό είναι αναληθές, ακόμη και σε εποχές ευμάρειας (π.χ. 2004, έτος Ολυμπιακών Αγώνων), οι ανισότητες μεταξύ των πολιτών ήταν εξαιρετικά έντονες και οι δείκτες τους (φτώχεια, παιδική φτώχεια κ.λ.π) στα ύψη. Επιπλέον, το Σχέδιο της κυβέρνησης για το ταμείο Ανάκαμψης μοιάζει να μην έχει λάβει υπόψη του τις πραγματικές συνθήκες σήμερα, τις ολέθριες συνέπειες της πανδημίας, αλλά και της ακρίβειας, και της ενεργειακής κρίσης, στην ελληνική κοινωνία. Εμφανίζεται έτσι σαν να απουσιάζει ολόκληρος ο πυλώνας της ανθεκτικότητας. Ελάχιστες είναι οι κοινωνικές πολιτικές που χρηματοδοτούνται για να επηρεάσουν άμεσα την καθημερινή ζωή των πολιτών και τη δυνατότητα τους να πετύχουν, ως σύνολο, καλύτερο επίπεδο διαβίωσης.

Ένας από τους τομείς που εμφανίζονται τραγικά υποτιμημένοι είναι η κοινωνική στεγαστική πολιτική, δηλαδή η πολιτική εξασφάλισης αξιοπρεπούς στέγης για αδύναμα και μεσαία στρώματα.

Όπως αποκάλυψε σε πρόσφατη δημοσίευσή του ο διεθνής φορέας HOUSING EUROPE, εταίρος της ΕΕ σε θέματα πολιτικής για οικονομικά προσιτή κατοικία, όπου συγκεντρώνονται όλοι οι φορείς που ασχολούνται με τη στέγη στην Ευρώπη, στο Σχέδιο «Ελλάδα 2.0», για πολιτικές ενεργειακής ανακαίνισης κατοικιών αφιερώνεται μόνον 1 περίπου δις, όταν 10 ευρωπαϊκές χώρες αφιερώνουν πάνω από 5 δις. Όσο για την κατοικία για ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, αυτές απορροφούν ελάχιστα χρήματα, (περί τα 1,3 εκ.), που αφορούν την ανακαίνιση 100 διαμερισμάτων στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη για στέγαση αστέγων.

Στις πολιτικές για προσιτή κατοικία συμπεριλαμβάνεται και η ενεργειακή αποδοτικότητα των κατοικιών χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων. Αυτό σημαίνει ότι είναι παντελώς αδύνατον να επιτευχθούν από την Ελλάδα οι στόχοι της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα και πράσινη, ψηφιακή και δίκαιη ανάκαμψη, όταν μια μεγάλη μερίδα του οικιστικού αποθέματος δεν θα ακολουθεί λόγω έλλειψης πόρων.

Η Ευρώπη, στον τομέα της οικονομικά προσιτής κατοικίας, συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων ενεργειακών ανακαινίσεων, έκανε αυτό που της αναλογεί: Αφιερώνει 560 δις από τα Ταμεία Ανάκαμψης, εκ των οποίων 310 δις καθαρή επιχορήγηση, συν επιπλέον ενίσχυση από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, προκειμένου να διπλασιαστεί ο ετήσιος ρυθμός ανακαινίσεων του υπάρχοντος οικιστικού αποθέματος.

Η Ελλάδα, ως χώρα, βρίσκεται σε μια από τις χαμηλότερες θέσεις ως προς τα χρήματα που εντάσσει στο Ταμείο για τις ανακαινίσεις και ενεργειακές προσαρμογές κατοικιών, ενώ οι όροι του «Εξοικονομώ» αποκλείουν τα νοικοκυριά με χαμηλά και κατώτερα μεσαία εισοδήματα.

Γενικά, στο Σχέδιο για το Ταμείο Ανάκαμψης, δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι πραγματικές συνθήκες που επικρατούν σήμερα στη χώρα μας στον τομέα της στέγης. Έχουμε διψήφιους ρυθμούς ανόδου των τιμών ακινήτων και πολύ μεγάλες αυξήσεις ενοικίων. Το γ' τρίμηνο του 2021 οι τιμές των ήταν αυξημένες κατά 7,9% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2020, σύμφωνα με τα νέα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος. Το α' και β' τρίμηνο του 2021 η αύξηση σε σχέση με τα αντίστοιχα τρίμηνα του 2020 ήταν σε 4,3% και 6,2% αντίστοιχα, ενώ για το 2020 και το 2019 οι τιμές των διαμερισμάτων αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 4,5% και 7,2% αντίστοιχα.

Η παραπάνω αύξηση των ενοικίων οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στο φαινόμενο της βραχυχρόνιας μίσθωσης (Airbnb) που, παρά τα κύματα της πανδημίας το 2020 και 2021, δεν φάνηκε να επηρεάζεται σοβαρά. Στις αστικές, νησιωτικές, ακόμη και ημιαστικές τουριστικές περιοχές, μεγάλος αριθμός διαμερισμάτων και μονοκατοικιών μετατρέπεται σε Airbnb, αποσυρόμενο από το απόθεμα για μακροχρόνια μίσθωση. Υπάρχει λοιπόν αυτή τη στιγμή τεράστιο πρόβλημα ενοικιαζόμενης στέγης που, όπως είναι φυσικό, πλήττει περισσότερο τα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα.

Στην Ελλάδα ένα νοικοκυριό ξοδεύει σήμερα το 40% του εισοδήματός του για τα έξοδα στέγης (ενοίκιο ή δόση δανείου και πάγια έξοδα), φέροντας τη χώρα στην πρώτη θέση του σχετικού πίνακα.

Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση δεν υλοποιεί καμία κοινωνική πολιτική στέγης. Επαναπαύεται στη συνέχιση του επιδόματος στέγασης που είχε θεσμοθετηθεί από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ το 2018, εν μέσω μνημονιακών υποχρεώσεων, για αδύναμα και μεσαία νοικοκυριά. Την ίδια στιγμή ψηφίζει τον νέο πτωχευτικό κώδικα, που προβλέπει πτώχευση και για φυσικά πρόσωπα, ενώ

οι δήθεν διευκολύνσεις για όποιον του πάρει η Τράπεζα την κατοικία είναι απαράδεκτες και πρωτοφανείς σε ευρωπαϊκή κλίμακα (παραμονή εντός της απολεσθείσας δικής του κατοικίας έναντι ενοικίου, εν μέρει επιδοτούμενου από το κράτος, και δυνατότητα, μετά 12ετία, επαναγοράς της κατοικίας στην τότε εμπορική της αξία, χωρίς αφαίρεση των καταβληθέντων ενοικίων).

Επειδή η διασφάλιση αξιοπρεπούς στέγης είναι βασική παράμετρος κοινωνικής συνοχής και ανθεκτικότητας στην οποία εστιάζει η ΕΕ μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Επειδή η κοινωνική στεγαστική πολιτική στην Ελλάδα σήμερα είναι σχεδόν ανύπαρκτη, ειδικότερα δε απουσιάζει πλήρως από το Σχέδιο για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, βάζοντας σε κίνδυνο την κοινωνική συνοχή, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη σύγκλιση με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Επειδή ο σχεδιασμός του «Ελλάδα 2.0» σε ό,τι αφορά στη στεγαστικής πολιτική για αδύναμα και μεσαία στρώματα μετατρέπει το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σε μια χαμένη ευκαιρία και σε αυτόν τον τομέα

Επειδή το «εξοικονομώ 2021», παρά τις εξαγγελίες του Υπουργού ΠΕΝ από τις αρχές καλοκαιριού, δεν έχει ξεκινήσει ακόμη και δεν αφορά τα νοικοκυριά χαμηλών και ευάλωτων εισοδημάτων,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Θα προβούν σε αναθεώρηση του Σχεδίου «Ελλάδα 2.0» για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και σε ανακατανομή των πόρων του, ώστε να κατευθυνθούν γενναίες δαπάνες προς την κοινωνική πολιτική και ειδικότερα στην κοινωνική πολιτική στέγης;
2. Θα συμπεριλάβουν στην κοινωνική στεγαστική πολιτική μέτρα για την ενεργειακή αναβάθμιση του οικιστικού αποθέματος νοικοκυριών χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων και για την ενίσχυση αυτών των νοικοκυριών ώστε να αντιμετωπίσουν την αύξηση των ενοικίων, την έλλειψη κατοικιών διαθέσιμων για μακροχρόνια μίσθωση και την ενεργειακή κρίση;
3. Προτίθενται να προχωρήσουν, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης, σε ξεχωριστό πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης διαμερισμάτων, που να αφορά μόνο αδύναμα, κατώτερα μεσαία και ευάλωτα νοικοκυριά, με κύριο κριτήριο το εισόδημα τους, γρήγορη εκταμίευση των χρημάτων και υλοποίηση των παρεμβάσεων;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Θεανώ Φωτίου

Αλέξης Χαρίτσης

Σωκράτης Φάμελλος